

L'ALT EMPORDÀ

Text > JOAN FERRERÓS

Càtedra d'arqueologia a Roses |

Aquest estiu s'ha celebrat el primer Curs internacional d'arqueologia Ciutadella de Roses, i ja hi ha prevista la segona edició per al 2019. Aquesta iniciativa és el resultat més rellevant de l'entesa entre l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya i la recentment constituïda Càtedra Roses d'Arqueologia i Patrimoni Arqueològic, promoguda per l'Ajuntament de la vila i la Universitat de Girona. Altres activitats que organitzen són seminaris, conferències i publicacions, i compten amb la col·laboració d'entitats com ara la Fundació Agbar de les Aigües de Barcelona. La finalitat d'ambdues institucions és relacionar dues disciplines: l'estudi del passat remot a través de l'excavació i consolidació d'estructures, i el de la restauració i conservació de les troballes. Aquestes iniciatives permeten als estudiants de cada especialitat practicar amb els materials exhumats.

>> Una de les excavacions fetes aquest estiu a la Ciutadella de Roses. (Autoria: CARLES PÀRAMO)

Botigues a Can Cusí | La Sala Edison figuerenca, un cine teatre obert el 1905 i tancat fa 34 anys, a l'Empordà es coneix popularment com a Can Cusí, el nom del promotor. L'abandó privat va consolidar-se i la cosa pública va deixar passar dues propostes: la de convertir-lo en el Museu Mallol del cinema i la d'allotjar-hi les instal·lacions relacionades amb el circ (ambdues, a Girona). Un canvi de mans empresarials pretenia fer-hi un hotel, però no va poder ser per-

què l'edifici havia estat declarat «protegit». Passen els anys, la sala d'exhibicions ja és irrecuperable (el teulat ha cedit i ha deixat pas a la pluja, les rates, els ocells...), i el que era l'entrada, l'escala, l'anomenada sala dels Miralls... encara s'aguanten. Ara que venen eleccions, un dels concurrents al consistori proposa que l'amo de l'edifici pugui fer-hi una galeria de botigues, per potenciar el comerç de la vila comercial i gastronòmica, que darrerament va una mica de baixa. L'última pel·lícula que va exhibir-s'hi es deia *La invasión de los zombis atómicos*. Devien quedar-se dins.

El Muntaner i el refugi | L'Institut Vell de Figueres (i de l'Estat) funciona des de 1839 en un convent desamortitzat. Patex molts dèficits, un dels quals, important, és la falta d'espai a l'hora del pati. Ara ha pogut incorporar a la zona de lleure «les alzines», una part de la plaça pública forana.

D'altra banda, unes obres davant l'estació del tren convencional han posat al descobert un refugi antiaeri del temps de la Guerra de 1936. Incorporat al patrimoni de la memòria històrica ciutadana, podria esdevenir visitable com el de la plaça del Gra, o quedar a la reserva com el de la plaça de Josep Pla.

EL BAIX EMPORDÀ

Text > PURI ABARCA

El llegat d'Ortega Monasterio | El 2018 ha fet cent anys del naixement del mestre Josep Lluís Ortega Monasterio (Santoña, Cantàbria, 1918 - Barcelona, 2004), conegut pel públic, en general, per ser el compositor de la corejada havanera *El meu avi*. Ortega Monasterio, però, era molt més que el creador d'*El meu avi*, una havanera que, d'altra banda, sempre ha estat envoltada de dubtes sobre el seu origen (la història en què es basa es considera inventada, malgrat que inicialment es considerés que feia referència a les aventures viscudes per l'avi del compositor). Ortega Monasterio va treballar de manera intensa per innovar en el gènere i donar un impuls a l'havanera moderna. Va compondre més de cent obres (la majoria, en català; algunes, en castellà, i po-

ques, en èuscar). Militar (per una llarga tradició familiar) però compromès amb la democràcia, la seva vocació real sempre va ser la música. Melodies senzilles i planeres, destinades a arribar al gran públic, no pas per un afany de popularitat, sinó per un desig d'inculcar la passió i el coneixement de l'art dels sons. La Fundació Ernest Morató, de Palafrugell, guardiana del llegat de l'havanera i la cançó de taverna, va homenatjar, a finals del 2018, Ortega Monasterio. L'entitat té clar que, més enllà de qüestions personals i d'òrgens, cal reconèixer la importància cabdal de l'obra d'aquest compositor en l'estudi i la difusió de l'havanera contemporània. Ningú pot posar en dubte que ell, càntabre i català d'adopció (es va establir a Palamós), va ser un gran mestre del gènere.

>> Ortega Monasterio a la Cantada d'Havaneres de Calella de Palafrugell. (Autoria: PACO DALMAU)

La base fantasma | El Ministeri de Defensa té previst tornar a posar a subhasta (per cinquena vegada) els terrenys i els edificis de la base Loran, de l'Estartit; unes instal·lacions situades dins dels límits del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter. La base nord-americana era una estació, anomenada Zulú, d'emissió secundària dins del programa Loran de radionavegació a la Mediterrània. Conjuntament amb Ràdio Liberty (Pals) formaven un nucli de comunicacions estratègiques controlades pel govern dels Estats Units d'Amèrica. Les dues bases van ser fruit dels convenis signats pel govern franquista i el nord-americà en el marc de la Guerra